

HET NOORSE STAATSBOSBEHEER

door

M. OUWEHAND.

De oppervlakte van Noorwegen wordt voor 23,5% door bos bedekt. Dit vormt een areaal van 7.628.880 ha. Theoretisch kan iedere inwoner van Noorwegen over 2,8 ha bos beschikken. (Nederland heeft ongeveer 0,02 ha per inwoner). Dit areaal van ruim 7,5 miljoen ha kan men verdelen in 5,3 miljoen ha naaldbos en 2,2 miljoen ha loofbos. Hiervan is bijna 14% staats eigendom.

Het Noorse Staatsbosbeheer ontstond, toen in 1857 voor het eerst 2 houtvesters in rijksdienst werden aangesteld. Later volgde de indienstneming van verscheidene andere houtvesters en assistenten. Deze houtvesters hadden een administratieve en controlerende taak, terwijl het eigenlijke bosbeheer aan de assistenten werd opgedragen. Deze hadden ook tot taak om de beheerders van de particuliere bosbezittingen met raad en daad ter zijde te staan.

In 1875 werd een „Bosbouwkundig Directoraat“ opgericht en dit kreeg toen de centrale leiding van het beheer. In 1896 kreeg dit beheer ten slotte zijn definitieve vorm. De directeur, die het bosbeheer vertegenwoordigt, wordt bijgestaan door 5 inspecteurs. Hiervan werken er 3 in het areaal van de dienst zelf, terwijl de 2 anderen toezicht houden op de gang van zaken in de gemeentelijke bossen en in de particuliere bezittingen. Verder zijn aan het hoofdbureau verbonden een technisch consulent en een gevolmachtigde voor de jacht.

Het staatsbezit is verdeeld in 42 districten, waarvan een enkele de oppervlakte van 180.000 ha bereikt. Het beheer in deze districten staat nu onder leiding van een houtvester, die wordt bijgestaan door een of meer boswachters en eventueel een assistent (adspirant-houtvester).

Het hogere personeel heeft zijn opleiding in het algemeen aan de Landbouwkundige Hogeschool te Aas (bij Oslo) genoten. Deze hogeschool heeft 5 afdelingen, waarbij de bosbouwkundige faculteit een zeer belangrijke plaats inneemt. De toelatingseisen zijn streng: behalve het eindexamen van een erkende middelbaar onderwijsinstelling, moet men ook het diploma van een lagere vakschool (bosbouw-, landbouw-, of tuinbouwkundig) bezitten om tot de school te worden toegelaten. Tevens moet men al minstens 2 jaar in de praktijk bij een door de staat erkende werkgever in dienst geweest zijn.

Het onderwijs aan de lagere vakscholen en aan de hogeschool is geheel kosteloos, terwijl aan onvermogenen kandidaten voor de hogeschool te Aas bij gebreke aanleg en toewijding een studiebeurs wordt toegekend. Deze studiebeurzen behoeven niet te worden terugbetaald. Evenmin vloeit uit het ontvangen van een dergelijke beurs de verplichting voort om na afloop der studie een zeker aantal jaren in staatsdienst te werken, zoals dit in vele andere landen bij toekenning van een rijksstudiebeurs het geval is. Noorwegen heeft vele lagere bosbouwscholen. De belangrijkste plaats

nemen de scholen te Kongsberg, Steinkjer en Evenstad in. Dit zijn rijks-scholen, terwijl de landbouwschool te Opland, die een belangrijke bos-bouwkundige afdeling heeft, met een staatssubsidie werkt. De oudste bosbouwschool van Noorwegen is de school in Kongsberg, die in 1876 werd opgericht met het doel: „Een vooropleiding voor de hogeschool te vormen en bosbezitters, benevens bosbeheerders, in de gelegenheid te stellen om een vakopleiding te volgen”.

Om tot een van deze lagere vakscholen te worden toegelaten moet men over een behoorlijk getuigschrift betreffende 2 jaar practijkwerk beschikken. De eigenlijke opleiding duurt dan slechts 1 jaar, terwijl de studie aan de hogeschool in de tijd van 4 jaar kan worden volbracht.

Een zuster-instelling van het Staatsbosbeheer is het Instituut voor Bosbouwkundig Onderzoek, waarvan het personeel ook in rijksdienst is. Dit instituut werkt op vele gebieden geheel met het Staatsbosbeheer samen. De dienst beschikt ook over een proefstation en zaadeest in Hamar, die alle zaden voor de dienst levert en tevens controle uitoefent op de herkomst en kwaliteit van de uit het buitenland ingevoerde zaden.

Het Noorse Staatsbosbeheer heeft een veelzijdige taak. In sommige districten vormt het voor de bevolking vrijwel de enige werkgever. Tevens bezit de dienst niet alleen bosgronden, maar vrijwel de hele oppervlakte van zo'n district, zodat de houthakkers meestal een stuk grond voor een huis of boerderijtje van de staat pachten. Verder heeft de dienst vele teeroliefabrieken, die het oude stubben-materiaal uit de eigen bossen verwerken. Dikwijls is de houtvester in een groot district, dat ver van de steden ligt, geheel en al de „centrale figuur”, zodat zijn invloed zich tot ver over de grenzen van zijn eigenlijke werk doet gelden.